

**Program realizacji doradztwa zawodowego  
w Szkole Podstawowej  
im. Marii Konopnickiej w Przystajni**

**Rok szkolny 2023/2024**

## SPIS TREŚCI

|   |    |
|---|----|
| CZĘŚĆ I.....  | 3  |
| 1. Podstawa prawna .....  | 3  |
| 2. Odbiorcy działań .....   | 3  |
| 3. Sposób dokumentowania realizacji doradztwa zawodowego.....         | 3  |
| 4. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego .....             | 4  |
| 4.1. Klasy I-III .....  | 4  |
| 4.2. Klasy IV-VI .....  | 5  |
| 4.3. Klasy VII-VIII .....   | 6  |
| CZĘŚĆ II.....   | 7  |
| 1. Program realizacji doradztwa zawodowego w szkole.....              | 7  |
| 1.1. Program realizacji doradztwa zawodowego w klasach 1-3.....       | 7  |
| 1.2. Program realizacji doradztwa zawodowego w klasach 4-6 .....      | 7  |
| 1.3. Program realizacji doradztwa zawodowego w klasach 7-8 .....      | 7  |
| 2. Tematyka zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 7 i 8 ..... | 7  |
| 3. Warunki oraz sposoby realizacji programu .....                     | 8  |
| 4. Weryfikacja efektów działań.....                                   | 9  |
| 5. Metody i formy pracy .....   | 10 |
| CZĘŚĆ III.....  | 10 |
| 1. Monitoring i ewaluacja .....                                       | 10 |

## **CZĘŚĆ I**

### **1. Podstawy prawne:**

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego

### **2. Cele programu**

- Celem głównym programu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego jest wspieranie dzieci i uczniów w procesie podejmowania samodzielnych i odpowiedzialnych wyborów edukacyjnych i zawodowych opartych na znajomości i rozumieniu siebie, systemu edukacji oraz rynku pracy.
- Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.
- Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.
- Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

### **2. Odbiorcy działań**

Odbiorcami działań realizacji doradztwa zawodowego w szkole są:

- oddziały w klasach I-III,
- oddziały w klasach I-VI,
- oddziały w klasach VII-VIII,
- nauczyciele,
- rodzice.

### **3. Sposób dokumentowania realizacji doradztwa zawodowego**

Realizacja działań doradztwa zawodowego udokumentowana będzie wpisami w e-dzienniku, w przypadku zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego w programach nauczania. Wymagania z zakresu doradztwa zawodowego zostały włączone do zestawu celów edukacyjnych zaplanowanych na konkretne lekcje.

#### **4. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego**

##### **4.1. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III**

###### **1. Poznanie siebie**

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

###### **2. Świat zawodów i rynek pracy**

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

###### **3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

###### **4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

## **4.2. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI**

### **1. Poznawanie własnych zasobów**

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

### **2. Świat zawodów i rynek pracy**

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

### **3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

### **4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

### **4.3. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII**

#### **1. Poznawanie własnych zasobów**

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

#### **2. Świat zawodów i rynek pracy**

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

#### **3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

#### 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

## CZĘŚĆ II

### 1. Program realizacji doradztwa zawodowego w szkole

1.1 Program realizacji doradztwa zawodowego w klasach 1-3 ( ZAŁĄCZNIK 1)

1.2 Program realizacji doradztwa zawodowego w klasach 4-6 (ZAŁĄCZNIK 2)

1.3 Program realizacji doradztwa zawodowego w klasach 7-8 (ZAŁĄCZNIK 3)

### 2 Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII

| Lp.              | Tematyka działań                                     | Odniesienie do wymagań rozporządzenia | Terminy realizacji            | Uwagi |
|------------------|--|---------------------------------------|-------------------------------|-------|
| <b>Klasa VII</b> |  |                                       |                               |       |
| 1                | Moje umiejętności-moje sukcesy.                      | 1.1                                   | Udokumentowane w e- dzienniku |       |
| 2                | Zdolności i uzdolnienia.                             | 1.1                                   |                               |       |
| 3                | Moje portfolio i e-portfolio.                        | 1.2                                   |                               |       |
| 4                | Czy ja mogę być bohaterem?                           | 1.3                                   |                               |       |
| 5                | Jakie wartości są dla mnie ważne?                    | 1.4                                   |                               |       |
| 6                | Rozpoznaje swoje aspiracje.                          | 1.5                                   |                               |       |
| 7                | Zawody wokół nas.                                    | 2.1                                   |                               |       |
| 8                | Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy?        | 2.2                                   |                               |       |
| 9                | Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców. | 2.3                                   |                               |       |
| 10               | Autoprezentacja, czyli sztuka przedstawiania siebie. | 2.4                                   |                               |       |

| Klasa VIII |   |     |                               |  |
|------------|---|-----|-------------------------------|--|
| 1          | Praca jako wartość w życiu człowieka.                                   | 2.5 | Udokumentowane w e- dzienniku |  |
| 2          | Wolontariat-wstępem do kariery.   | 2.6 |                               |  |
| 3          | Szkoły zawodowe- szkołami pozytywnego wyboru.                           | 3.1 |                               |  |
| 4          | Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaj ofertę szkół ponadpodstawowych. | 3.2 |                               |  |
| 5          | Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda.                 | 3.3 |                               |  |
| 6          | Jak długo uczymy się? Life long learning                                | 3.4 |                               |  |
| 7          | Kariera zawodowa. Co w trawie piszczy?                                  | 4.1 |                               |  |
| 8          | Jak wybrać szkołę?  | 4.2 |                               |  |
| 9          | Kim chcę zostać w przyszłości?  | 4.3 |                               |  |
| 10         | Doradca zawodowy- kto to taki?  | 4.4 |                               |  |

Wszelkie działania związane z realizacją doradztwa zawodowego w szkole uwzględniają ograniczenia i potrzeby uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinię PPP.

## 2. Warunki oraz sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- ✓ podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego;
- ✓ podczas:
  - podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu; nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)
  - podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy) lub poza nią (np. wycieczki, wyjazdy do zakładów pracy, udział w targach edukacyjnych). Dzięki tym wizytom uczniowie mają możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami zawodów/specjalności, a dzięki temu stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy oraz pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości.

W realizację programu doradztwa zawodowego dla klas VII–VIII szkoły podstawowej powinni zostać włączeni rodzice, przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (m.in. specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli), jednostki samorządu terytorialnego (organy prowadzące szkoły), placówki kształcenia praktycznego oraz otoczenie społeczno-gospodarcze szkół, przez które należy rozumieć pracodawców/przedsiębiorców, organizacje pracodawców, instytucje edukacyjne i instytucje działające rynku pracy (np. powiatowy urząd pracy, Ochotnicze Hufce Pracy). W kontaktach tych powinny zostać włączone także aspekty środowiskowe, rodzinne, socjalne, zdrowotne, kulturowe.



Szczególną uwagę na tym etapie edukacyjnym należy zwrócić na współpracę z rodzicami w zakresie wspomagania ucznia w podejmowaniu właściwych decyzji edukacyjno-zawodowych. Możliwe jest osiągnięcie tego celu dzięki włączaniu rodziców w działania szkoły poprzez angażowanie ich do różnych form działań doradczych. Jednym z ważnych elementów realizacji programu powinna być także możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z doradcą zawodowym (zatrudnionym w szkole, w instytucjach wspierających) i innymi specjalistami wspomagającymi proces podejmowania decyzji (psycholog, pedagog, lekarz medycyny pracy itp.).

Działania związane z doradztwem zawodowym powinny być realizowane m.in. z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), co zwiększy atrakcyjność zajęć i jednocześnie usprawni kompetencje kluczowe uczniów. Ponadto dynamicznie rozwijający się obszar ICT wymaga zarówno od prowadzących, jak i uczniów wdrażania idei całościowego uczenia się. Tym samym stosowane techniki pracy stają się środkiem do realizacji jednego z celów działań związanych z doradztwem zawodowym i zwiększenia ich efektywności.

Jedną z możliwości realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym jest wolontariat. Pozwala on na sprawdzenie przez uczniów stopnia dopasowania własnych predyspozycji i preferencji do środowiska pracy związanego z konkretnym zawodem. Ponadto kształtuje postawę pracy polegającą na samodzielnym i odpowiedzialnym planowaniu zadań i ich konsekwentnej realizacji. Ważnym elementem wolontariatu jest również kształtowanie kompetencji obywatelskich i orientacji prospołecznej.

W doradztwie zawodowym warto uwzględnić rolę doradztwa rówieśniczego w kształtowaniu wyborów edukacyjno-zawodowych młodzieży. Osoby zaangażowane w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym powinny zwrócić uwagę i odnieść się do ambiwalentnej funkcji porad rówieśniczych:

- pozytywna – uczeń uwzględnia w procesie decyzyjnym sugestie rówieśnika/ów, odnosząc ją do własnych zasobów i dotychczasowych planów (przewaga autonomii podmiotu nad aprobatą społeczną);
- negatywna – uczeń decyduje się na dane rozwiązanie zaproponowane przez rówieśnika/ów tylko dlatego, że tak robią inni (przewaga aprobaty społecznej nad autonomią podmiotu).

W związku z powyższym doradztwo zawodowe w klasach VII–VIII powinno być ukierunkowane na kształtowanie:

- proaktywnych postaw młodzieży wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundament aktywności zawodowej;
- sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są w pełni zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego powinny wspierać eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Testy, m.in. predyspozycji i zainteresowań zawodowych, powinny pełnić funkcję wspomagającą, a ich wyniki należy omawiać indywidualnie.

### **3. Weryfikacja efektów działań**

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego mają wspierać uczniów w procesie przygotowania do wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania podczas zajęć należy kształtować umiejętność uczniów do autorefleksji i samooceny. Sprzyja to budowaniu większej otwartości uczniów, ich aktywności i zaangażowaniu, motywacji do udziału w dyskusjach i do wyrażania własnych opinii, jak również skłania do refleksji.

Weryfikacja efektów zajęć nastąpi poprzez wykorzystanie:

- ✓ pytań ewaluacyjnych zadawanych uczestnikom po zakończeniu zajęć;
- ✓ portfolio zawierającego wymierne efekty pracy uczestników zajęć gromadzone sukcesywnie przez cały okres realizacji programu doradztwa zawodowego;
- ✓ indywidualnego planu działania ukazującego projektowane ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej uczniów;
- ✓ ankiet.

#### **4. Metody i formy pracy**

Zadania indywidualne, zadania grupowe, dyskusja, rozmowy, warsztaty, tworzenie plakatu, zajęcia praktyczne – wyszukiwanie w Internecie informacji dotyczących szkół ponadpodstawowych naszego regionu, tworzenie prezentacji na ten temat, burza mózgów, spotkania ze specjalistami, projekty edukacyjne, targi edukacyjne, spotkania z reprezentantami różnych zawodów, wizyty w zakładach pracy, udział w konkursach, wycieczki, szkolenia.

### **CZĘŚĆ III**

#### **Monitoring i ewaluacja**

Wewnętrzna ewaluacja programu została zaplanowana i realizowana będzie w ramach Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego. Efektem ewaluacji powinno być doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy. Realizacja programu powinna być na bieżąco

monitorowana.

Ewaluacja dokonywana będzie poprzez:

- analizę dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć),
- analizę wytworów uczniów,
- obserwację poziomu zaangażowania i motywacji, zachowań uczniów,
- rozmowę doradczą z uczniem.

